

Universitätsbibliothek Paderborn

Rev. P. Francisci Josephi à Rodt Capuccini Anterioris Austriæ Provinciæ. Opus ...

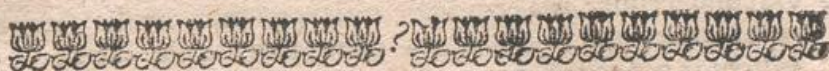
Planctvs Ecclesiæ Et Animæ - Super Caput Primum Lamentationum
Jeremiæ Prophetæ. Allegorice, Et Moraliter Expositus, & Distributus In
Discursus LII. Concionatorios Quadragesimales ... ; Scilicet Liber Vitæ, Et
Excessvs Amoris ...

Rodt, Franz Joseph von

Campoduni, 1680

Discursus IV. Lamentabilis & deploranda nox, & cæcitas animæ
peccatricis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52659)

DISCURSUS IV.

Beth.

Plorans ploravit in nocte. *Thren. 1. v. 2.*

DE ANIMA.

Lamentabilis, & deploranda nox anima peccatricis.

I. **V**Ti auroræ purpurâ
 nubes depingens, su-
 isque erumpentibus
 radijs orbem illustrâs
 phœbus, omnes recreat, & ad
 lætitiâ excitat creaturas, dum
 serenum mundo invehit diem,
 ita etiam dum ad ejus recessum
 atra nox terræ cœloque incu-
 bat, ad tristitiâ, & luctum
 componuntur omnia, vivus re-
 bus deficit color, & nigro fyr-
 mate, quasi luctuosum tegitur
 universum, quare silentiâ con-
 grua dies, luctui meritò com-
 moda nox est, & nutritrix tristi-
 tiâ; Hinc meritò Filia Sion
 lacrymabilis luctus nocti refer-
 vatus describitur: *Plorans plora-
 vit in nocte, & lacrymæ ejus in ma-
 xillis ejus, nempe (uti moraliter
 cum Paschalis exponit Glossa*

Ordinaria) plorans plorat in
 nocte, *Anima, scilicet in cœcitare
 peccatorum, de qua dicitur: Sit nox
 illa solitaria, nec laude digna.*
 Quàm ergo periculosa hæc
 nox, ac tenebrosa cœcitas, sit
 animæ peccatrici, ac proinde
 incessantibus deploranda lacry-
 mis, in præsentî exponam.

Optimè cum Hugone Victo-
 rino observat Doctor meus Se-
 raphicus, *Quòd sicut oculus corpo-
 ralis habet diem, & noctem suam,
 ita quoque oculus cordis habet diem
 suam, & noctem suam... Et ideo plu-
 ries fit, quòd quando nox est corpo-
 ri, dies est menti; & quando est dies
 corporis, pluries est nox menti. Quæ
 quidem nox, mentalibus ocu-
 lis, ab ipsis peccatorum tene-
 bris inducitur; De obscuris
 hisce tenebris vehementer Da-
 D 3*

ob. c. 3.
v. 7.

II.
S. Bonav.
de 7 do-
mis spi. S.
c. 3.

Oculus
corporis,
& mentis

Nox est
cœcitas
menti.

Glossa
Ordin.

vid

Mal. 142. vid conqueritur: quia persecutus
 2. 3. est inimicus animam meam, & hu-
 miliavit in terra vitam meam, col-
 locavit me in obscuris, sicut mortuos

Glossa seculi, nempe in obscuris, id est,
 Interl. tenebris vitiorum, uti Interlinea-
 ris glossatur. Non minus fle-
 biliter idem de plorat peccatrix

Thren. c. 3. In tenebris
 3. v. 6. collocavit me, quasi mortuos sempi-
 ternos. Denotant hæc verba

duram, & obscuram animæ
 captivitatem, qua Ægyptio-
 rum instar (uti supra meiora-
 tum) quasi colligata & vincta,
 tam tetro, & tenebroso carce-
 ri mancipata est, tanquam ca-
 daver fœtido, & obscuro se-
 pulchro, ita ut sœva, & obscu-
 ra captivitas non viventis ho-
 minis custodiam, sed potius
 mortui repræsentet sepulchrū;
 In tenebris collocavit me
 quasi mortuos sempiternos.

Et bene demortuo cadaveri
 comparatur anima peccatrix,
 non solum animæ suæ animā,
 id est, Deo suo privata, mor-
 dente conscientia vermē cor-
 rosa fœtore vitiorum tabida,
 sed etiam quā maximè, quia
 tanquam mortua, oculorum
 mentalium lumine orbata, ac
 tenebris, obscuraque noctis
 caligine circumdata, tota con-
 turbata & confusa, nec propria
 miseriæ abyssum agnoscit. Ap-
 positè simul mors, cæcitas, te-
 nebræ, & nox junguntur, quia
 in tenebris, & obscura nocte
 ambulans, licet aliàs a-

Mors ca-
 zitas, nox
 sa tenebra,

cutis præditus oculis, æquè
 tamen parum videt, ac cæcus; Ioann. c.
 nam, qui ambulat in tenebris, nescit 12. v. 35.
 quò vadat; cæcus è contra etiam
 clara die, & sereno cœlo plateas
 obambulans, nihilo tamen me-
 lius videt, sed tanquam in ob-
 scura nocte, vel tenebroso car-
 cere, & sepulchro conclusus,
 cœlesti luminis beneficio pri-
 vatur.

Vita peccatorum dolorosæ
 morti, molestæ cæcitati, densis
 tenebris, obscuræ nocti simili-
 ma; In tenebris collocavit me,
 quasi mortuos sempiternos.

Anima quippe, ait glossa, A-
 misso lumine in tenebris collocata, nec
 seipsam, quā sit misera, quā in-
 felix, quibus oppressa malis, aut nu-
 data bonis videre potest. Privatur
 anima peccatrix divinâ gratiâ,
 Imago Dei in ipsa dedecoratur,
 omnis pulchritudo ac species
 in turpitudinem & dæmonum
 similitudinem convertitur; nec
 tamen ipsa infelix & cæca,
 quā sit misera & turpis, vide-
 re & agnoscere potest. Am-
 bulat quasi in fune (& qui-
 dem in nocte) super ipsum æ-
 ternæ damnationis abyssum ex-
 tenso peccatrix anima, solo
 quatuor humorum & prima-
 rum qualitatū quilibet se su-
 stentans, unò quid dico in fune?
 In filo vel supra tenue filum
 ambulat, nam.

Omnia sunt hominum tenui-
 pendencia filo.

In hisce tamen periculosis salti-
 bus.

Gloss. hic
 Anima
 cæca non
 se agnos-
 cit.

bus, nullum sui periculum agnoscit anima, nec quam sit misera, quam infelix, videre potest. Internis inspirationibus acclamat Deus: Revertere, revertere Sunamitis: Aeternae damnationis minis intonant divini Verbi praecones: Derelinquat impius viam suam Nec tamen periculum apprehendere aut videre caeca vult anima, ambulans enim in tenebris nescit quò vadat. Monent amici, urgent propinqui infamem peccatorem, ut se à vitiolis consortiis retrahat, quæ ipsum non tantum Dei gratia, & gloriâ, sed etiamnum in hac vita bonis corporis, sanitate scilicet, ac longioris vitæ spe, bonis fortunæ, & bonis famæ totaliter privatura sint, sed pergit adhuc audita peccatrix anima obcaecata, non videns, nec apprehendens, quibus sit oppressa malis, aut nudata bonis.

III.

Genes. c. 1, v. 2.

Cæli sunt boni.

Terra, mali.

Dum ipsam Mundi creationem sacra pagina describunt, statim in principio commemorant, quòd creavit Deus cælum & terram, terra autem erat inanis & vacua, & tenebræ erant super faciem abyssi. Egregiè ad propositum nostrum super hunc scripturæ passum moralizat Hugo Carenlis, Filius (inquit) est creator cæli, id est, bonorum; & terra, id est, malorum. Isaiæ 45. Formans lucem, & creans tenebras... Cæli, sunt sancti: Terra, mali. Terra autem erat inanis & va-

cua: Mali sunt inanes, & vacui à bono, ait Hugo. Et tenebræ, peccatorum, & ignorantia, erant super faciem Abyssi, id est, super cor peccatoris. Licet autem terra, id est, terrenus homo, & peccator sit inanis & vacuus ab omni bono, omnibusque virtutibus, bonisque nudatus, nihilominus, quia tenebræ ignorantia, & peccatorum obducunt faciem abyssi, & oculos peccatoris, in abyssu scelerum profundati; suam nuditatem, & (ut ita dicam) vacuitatem & inanitiem, in tenebris collocatus, videre non potest; neque inter Aegyptias tenebras, status sui dejectionem apprehendit, quam amici cæcitatem, ac oculorum mentalium privationem imprimis Tartareus Pharaon intendit; Hoc enim maxime conatur inimicus, ut anima lumen amittat, nec amissum recipiat, uti glossa testatur.

Vacui & obscuri.

Glossa ordinaria Thren. c. 3. cit.

IV.

Judith. c. 16, ve 21.

Samson raptus & excacatus

Invincibilis ille Philistinorum domitor Samson, dolosis propriae uxoris blanditiis superatus, dum in illius sinu sine metu recubuit, proditoriâ falsa amasæ manu, capillis simul, & suâ fortitudine privatus in Philistinorum potestatem devenit, indignus liberate, qui se sponte mulieris mancipium fecerat, & captivum. Quem cum apprehendissent Philistim, statim eruerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vinctum catenis,

nis, & clausum in carcere mo-
lere fecerunt. Dolosum hoc
erat Philistinorum stratagema,
quod imprimis eruendos hosti
oculos statuerunt, ut excæcatus,
sibi defendendo, aliisque feri-
endis inutilis, omnem insuper
aufugiendi, aut evadendi spem
amitteret, sed molendino in-
star mancipii aut bestiae alliga-
tus, in circulum ageretur, ex
terrore hostium, factus iisdem
ludibrii spectaculum.

Ess. Ani-
ma pecca-
trix.

S. Ephrem
som. i. fer-
asus, im-
prob. a. u.
hies.

Glossa
hic.

Thren. c.
a. v. 6.

Quod Philistai mediante Da-
lila adversus Samsonem, hoc
idem contra misellam animam
peccatricem perpetrant hostes
Tartarei, mediante carnis &
oculorum cupiditate, quæ sub-
dolè languidam, & somnolen-
tam in spiritu animam invadens,
septem illi capillos, ut Sam-
soni, radit, qui septiforme lumen
designabant gratiæ, teste S. Eph-
rem. Amisso hoc lumine, ac
Nazareis crinibus, anima tota
debilis, & imbellis, à maligno
hoste facilè devincitur, & vincit-
ur; eruuntur oculi, dum nem-
pe intellectus obtunditur (uti cum
magno Gregorio Glossa affir-
mat) ut cæca mens, quò ducitur nes-
ciat, & carnis illecebris se libenter
subdat. sub jugo voluptatis sem-
per in circuitum agenda, meri-
tò apud Jeremiam ingemiscens:
In tenebris collocavit me, quasi mor-
tuos sempiternos. Hoc enim maxi-
mè conatur inimicus (glossatur in

hunc passum Ordinaria) ut ani-
ma lumen amittat, nec amissum re-
cipiat. Hinc Philistai Samsoni ocu-
los eruerunt, deinde ad molam mit-
tunt, ut ambulans in circuitu, nun-
quam viam vitæ inveniat.

Glossa
hic.
Ad molam
ligatur.

Licet enim peccatrix anima
vias difficiles se ambulare ad-
vertat, & grave vitiorum ju-
gum & onus sentiat, per con-
tractam tamen malam consue-
tudinem & cæcitate cum im-
piis in circuitu ambulat, & de pec-
cato in peccatū maligni spiritus
impetu agitur, ut (quamvis in
via iniquitatis lassata) eam tamè
relinquere, aut viam vitæ ag-
gredi non valeat. Nam mun-
di vanitas, concupiscentia o-
culorum, apparatus vestiū, &c.

Sic excæcant oculos animæ, & ra-
tionis, quòd dulcius videatur, stare
cum Samsonem ad molam curæ mun-
dialis, quam cum Sponsa Ecclesia ad
dispensationem curæ pastorali. Hæc
quidem verba ad quendam Epif-
copum monendo edixerat S.
Brigitta, qui magis curiæ, quam
propria Episcopalis curæ labo-
res amabat, quæ tamen etiam
de quavis peccatrice anima
applicari possunt, & intelligi;
dum hæc magis amat inter mun-
di labores & inquietudines cæ-
câ cupiditate agitari, quam cum
sacra Sponsa in suavi contem-
plationis divinarum rerum le-
tulo requiescere. Adeò ex-
cæcata in peccatis anima nus-
quam.

S. Brigit-
ta l. 1. c.
Revel. c.
126.

quam viam vitæ invenire, & nec seipsam, quam sit misera & infelix, videre potest.

V. In tali animi cæcitate, & mentis tenebris ambulabat, qui de seipso ingemiscens fatetur:

S. Augusti
Soli. c.
33.

Involvebar in tenebris, filius tenebrarum: Tenebras meas amabam, quia lumen non cognoscebam; Cæcus eram, & cæcitatem amabam, & ad tenebras, per tenebras ambulabam. Videtur hæc Augustini cæcitas & tenebræ, ab Ægyptiis illis tenebris multum esse diversa, dum in his nemo vidit fratrem, nec movit se de loco, in quo erat; Move-

Exod. c.
10. v. 23.

bat se verò Augustinus in obscura sua nocte, & animi cæcitate, dum ad tenebras per tenebras ambulabat. Sed notandum, quòd motus alius est relictus, alius circularis; Motus rectus se abstrahit & recedit à termino à quo, & tendit ad aliud punctum & terminum ad quem, à priori recedens, sed motus circularis in eadem semper remanens circumferentia, nunquam propius ad punctum suum accedit, sed in orbem circulariter se movens in fine æquè ac in principio, à centro suo elongatus est, quapropter, ratione centri, motus circularis pro motu quasi non est reputandus. Ægyptii, id est, peccatores obcæcati, & obstinati, non se movent loco, quia inter tenebras suas nec longius à ma-

P. Franc. Iosephi Op. IV.

lo suo recedunt, nec ad Deum propius accedunt, sed in circuitu ambulantes centrum suum, nempe Deum, nequaquam attingunt, nec motu recto à malo ad bonum, vel de virtute in virtutem progrediuntur, sed motu obliquo & circulari per tenebras ad tenebras ambulanti; Et in his tenebris nemo videt fratrem suum, qui à malo retrahere, & ad centrum, Deum suum, & semitam suam se dirigere intendit, sed in profundum, & abyssum tenebrarum veniens, directionem contemnit, ita excæcatus, ut nec ipsas suas palpabiles & à cunctis perspectas tenebras agnoscat, ut probè de isto illud Poëta sacri, memorari possit:

*Et neque (quod miserium
num solet esse levamen)
Ipsa suam noctem mens
miseranda videt.*

Dum ergo noctem suam non videt, & advertit, consequenter neque noctis periculum, & laqueos tenebrarum, dolosæve principis tenebrarum fascinationes, qua durante noctis interna cæcitate detegi nullatenus possunt.

De Patriarcha Isaaco memorat sacer textus, quòd senuit, & caligaverunt oculi ejus, & videre non poterat, quare filio suo primogenito Esau (qui a-

Genes. c.
27. v. 1.

E. vena-

Noctem
suam non
agnoscit.

Movetur
partim
motu cir-
culari.

Isaac sa-
nox ac ca-
cus.

ventionique deditus) mandat, ut sumptis armis & pharetrâ egrediatur, cûmque venatu aliquid apprehenderit, faceret sibi inde pulmentum, sicut velle se noverit, egressum in agros fratrem materno consilio subornatus pravenit Jacob, coctis&que hædos solito pulmento, ac condimento preparatos, pro carne ferina, comedit cæcus, ac senex pater, quin imò Jacobo secundogenito, germani sui fragrantibus vestibus induto, ac rudi pelle (qualis fratris sui erat) cõtracto paternam impertitus est benedictionem, dum secundogenitum cæcitate ductus, primogenitum reputavit.

Peccator
consuetu-
dinarius

Hugo
Card. in
Ioan. c. 9.
v. 1.

Magna quidem in cæco ac senex, pi&que Isaaco mysteria nobis denotantur, quem tamen ob cæcitate defectum Hugo Cardinalis ad figuram peccatoris jam inveteratâ consuetudine excacati trahit. *Quidam* (ait ipse) *excacantur longâ peccatorum consuetudine, & significantur per Isaac, &c.* cui malignus supplantator loco ferinæ carnis, & prædæ nobilis, opponit fœrentes hædos peccatorum, & immanium vitiorum, quorum fœtorem meritò justus & sensatus quisque abhorret, hæc tamen tam bene condito, & ad gustum peccatoris costo pulmento preparat infernalis Na-

buzardan, id est, Præfectus coquorum, sicut velle cûm novit, ut cæco appetitu inter mentis tenebras, sine horrore, tabidos, ac fœtidos bolos deglutire non vereatur, & insuper vitiosis hominibus ac sôdalibus quavis gratæ conversationis, ac politicæ affabilitatis pelle contentis, ac furtivo simulatâ virtutis vestitu fragrantibus benedicat, eos amplectatur, & foveat, longâ scilicet peccatorum consuetudine excacatus, vel hoc ipso infelicio, quoddam miseriam ac infelicitatem suam non agnoscat, multò minùs deploret.

VII.

Hoc planè primum abigen-
dæ noctis & cæcitate remediù,
ipsam suam noctem agnosce-
re, agnoscendo deplorare, &
deplorando divinum lumen im-
plorare, quare in hoc commen-
dabilis est valde peccatrix illa
anima, quæ apud Jeremiam in
nocte quidem & cæcitate vitio-
rum versabatur, sed tamen plo-
rans ploravit in nocte, noctis
tenebras agnoscens, & cum
cæco illo sedente secus viam,
& mendicante illuminatorem
ingeminans: **JESU** fili David
miserere mei. Cæcus iste, Luc 18.
v. 35.
juxta comunem expositorum
consensum, est genus humanû,
vel (ait Hugo) *peccator quilibet,
verè cognitionis lumine carens, &
tenebras culpæ, & ignorantia pa-
tiens;*

Agnosce-
re cæcitate
rem prin-
cipium
conversio-
nis.

Luc 18.
v. 35.

Hugo
Card. hic.

Ans; in hoc tamen laudandus, si sit mendicans: *Id est, rogans, qui idè rogavit, quia cecitatem, & paupertatem suam cognovit.* Unde etiam bene advertit glossa, quòd quarenti Salvatore: Quid tibi vis faciam? Aliud non respondit mendicans, nisi: Domine, ut videam. *Non petit*

Glossa Ord. hic.

caecus aurum, vel aliquid temporale, sed tantum lumen. Imitemur ergo eum, quem mente & corpore audivimus sanatum, petimus à Domino lucem aeternae visionis. Acclamamus illi: Anima mea desideravi te in nocte, scilicet in nocte peccati, glossatur Hugo, in hac nocte, anima illum desiderat, qui tanquam lux in tenebris lucet; Id est in peccatoribus, quia Ver-

Ita. c. 26. v. 9.

Hugo hic

Byran in Ioan. c. 1.

bum (teste Byrano) quantum est in se, illustrat eos luce gratiae, semper ad nos illuminandos paratum.

VIII.

Ad propositum nostrum bene advertendum, quòd super Abyssum tenebris obductam (quo cor peccatoris obcaecati delignatum, superius memoravimus) Spiritus Domini ferebatur: *Quia quocunque suam homines per peccata, semper superfer-*

Hugo Card. hic

Jerem. c. 3. v. 1.

Deus sicut Aris pullos pecca-

tur Dominus, sicut avicula super nidum, cum pulli ejus rapiuntur, clamitant: Tu fornicata es cum amatoribus multis, nunc saltem revertere & ego suscipiam te, uti in hunc locum scribit Carensis. Scimus quàm se reverter, quàm sollicitè

*avis circumvolet nidum, raptores, vel saltem dispersos congregans pullos, quàm anxiam, curam quàm lamentabili voce illos convocet; Non minus sollicitè congregandis pullis dispersis & raptis (peccatoribus scilicet) circumvolat Spiritus Domini. Sed qua ratione, quo medio congregat? Dixitque Deus: fiat Lux. Hoc primum congregandis & convertendis peccatoribus medium adhibet Deus, ut lucem faciat, & immittat in abyssum, id est, cor peccatoris, qua pulsis ignorantia & caecitatis tenebris reverti valeant sub alas benignissimi sui creatoris: nam quamdiu non est, ambulandi, & revertendi non datur copia: *Qui ambulat in tenebris, nescit, quò vadat. Va! Va! Cecitati illi, in qua videre non poterat lumen caeli! exclamat Augustinus.**

iores congregare fecit.

Ioan. c. 12. v. 35.

August. Solil. c. 33.

Quare, o peccatrix anima, sedens in tenebris, & umbrae mortis, plorans plora in nocte, & ex intimis ingemiscens precordis, clama, & invoca Spiritus sancti gratiam; Fiat Lux: Domine, ut videam.

Sic suspirabat, sic ingemiscebat, sic clamabat Augustinus: *Et tu quidem Domine lux mea, illumina oculos meos, ut videam lumen, & ambulem in lumine tuo, & non impingam in laqueos ejus. Quis enim evadet laqueos istos multos, nisi videas*

E 2

videat eos? Et quis videbit eos, nisi quem illuminaveris lumine tuo? Qui enim ambulat in die, non offendit, quia Lux non est in eo. Tu Lux Domine, tu Lux filiorum lucis, tu dies qui nescis occasum, in qua ambulant filij tui sine offensione, &c.

Solil. c.
33.

Posthac summo animi júbilo sibi congratulabatur, dum illius influxum sensit. Vocasti enim (ait) me nomina tuo, intonasti de super voce grandi in interio rem aurem cordis mei: Fiat Lux, & facta est Lux: & discessit nubes magna, & liquefacta est nubes tenebrosa,

qua operuerat oculos meos, & vidi lucem tuam, & dixi: Verè Domine tu es Deus meus, qui eduxisti me de tenebra & umbra mortis & vocasti me in admirabile lumen tuum, &c.

Intona & tu Domine super abyssum cordis nostri, peccatorum tenebris obductam; intona: Fiat Lux: Liquefac nubes tenebrosas ignorantia, & cæcitatatis nostræ, ut videamus lumen, ut quieramus aliquando tenebra, nunc autem Lux fiamus in Domino, quo adducamur in admirabile lumen gloria tuæ, Amen.

Ephes.
c. 5. v. 8.

DISCUR-